

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קוים. תורה אור השלם

1. למנוצח בנינו
2. תהלים ד א
3. ויאמר להשמיים
4. ללוי משה בחירו עמד
5. בפרץ לפניו להשיב
6. וקמו מהשחית:
7. תהלים קו כג
8. ויד אדם מתחת
9. רבועים על ארבעת
10. רבועים ותניחם:
11. ובנפיהם לארבעתם:
12. יתקאל א ח
13. וילקט יוסף את כל
14. הפסוק הנמצא בארץ
15. מצרים ובארץ כנען
16. בשבר אשר הם שברים
17. ויאב יוסף את הפסוק
18. ביתה פרעה:
19. בראשית מז יד
20. וכל הארץ באו
21. ויקריהו לשבר אל יוסף
22. כי חזק הירעב בכל
23. הארץ: בראשית מא נז
24. ויגן את חן העם
25. בעיני מצרים וישאלום
26. ויבא יוסף את הפסוק
27. שמונת יב לו
28. ויהי בשנה החמישית
29. למלך מצרים עלה
30. שישק מלך מצרים על
31. ירושלים:
32. מלכים א ד כה
33. יש רעה חולה ראיתי
34. תחת השמש עשר שמור
35. לבקליו לקחתה:
36. קהלת ה יב
37. ואשר עשה לך
38. ולאבדום בני אילאב בן
39. ראובן אשר פצתה
40. הארץ את פיה ותבלעם
41. ואת פתיחם ואת
42. אהליהם ואת כל היקום
43. אשר בראגליהם בקרב כל
44. וישאל:
45. ודברים יאו
46. אורך פי עניתי
47. ותהי לי לישועה:
48. תהלים קיח כא

זה המכיר מקום חיבירו בישיבה איכא דאמרי
אמר ר"א זה המקבל פני חיבירו בישיבה מאי
למכסה עתיק (יומין) זה המכסה דברים
שכיסה עתיק יומין ומאי ניהו סתרי תורה
ואיכא דאמרי זה המגלה דברים שכיסה
עתיק יומין מאי ניהו מעמי תורה אמר רב כהנא משום רבי ישמעאל ברבי
יוסי מאי דכתיב ילמנצח מזמור לדוד זמרו למי שנוצחין אותו ושמו בא וראה
שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם בשר ודם מנצחין אותו ועצב אבל הקב"ה
נוצחין אותו ושמו שנוצחין לולי משום רבי ישמעאל ברבי יוסי מאי ר"ש בן לקיש משום
רבי יהודה נשיאה מאי דכתיב וידי אדם מתחת כנפיהם ידו כתיב זה ידו
של הקדוש ברוך הוא שפרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה
מיד מדת הרין אמר רב יהודה אמר רב שמואל כל כסף וזהב שבעולם יוסף
לקטו והביאו למצרים שנאמר וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא אין לי אלא
שבארץ מצרים ושבארץ כנען בשאר ארצות מנוין תלמוד לומר וכל הארץ
באו מצרימה וכשעלו ישראל ממצרים העלוהו עמהן שנאמר וינצלו את
מצרים רב אסי אמר עשוהו כמצודה זו שאין בה דגן רבי שמעון אמר
כמצולה שאין בה דגים והיה מונח עד רחבעם בא שישק מלך מצרים ונמלו
מרחבעם שנאמר והיה בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק מלך
מצרים [על ירושלים] ויקח את אוצרות בית ה' ואת אוצרות בית המלך בא
זרח מלך כוש ונמלו משישק בא אסא ונמלוהו מזרח מלך כוש ושיגרו
להדרימון בן טבריומן באו בני עמון ונמלוהו מהדרימון בן טבריומן בא
יהושפט ונמלו מבני עמון והיה מונח עד אחז בא סנחריב ונמלו מאחו בא
חזקיה ונמלו מסנחריב והיה מונח עד צדקיה באו כשדים ונמלוהו מצדקיה
באו פרסיים ונמלוהו מכשדיים באו יוונים ונמלוהו מפרסיים באו רומיים ונמלוהו
מדי יוונים ועדיין מונח ברומי: אמר רבי חמא בר אבא (בר) חנינא שלש מטמוניות
הטמין יוסף במצרים אחת נתגלה לקרח ואחת נתגלה לאנטונינוס בן אסורוס
ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא עושר שמור לבעליו לרעתו אמר רבי
שמעון בן לקיש זו עשרו של קרח (שנאמר) ואת כל היקום אשר ברגליהם
א"ר אלעזר זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו א"ר לוי משאוי שלש מאות
פרדות לבנות היו מפתחות בית גניזו של קרח וכולהו אקלידי וקליפי דגלדא:
(דיא א"ר אדי"ש כשר"ך מאור"ך סימן) א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן אודך
כי עניתני אמר דוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה אמר ישי מאת ה'
היתה זאת אמרו אחיו זה היום עשה ה' אמר שמואל אנא ה' הושיעה נא אמרו
אחיו אנא ה' הצליחה נא אמר דוד ברוך הבא בשם ה' אמר ישי ברכוכם מבית
ה' אמר שמואל אל ה' ויאר לנו אמרו כולן אסרו חג בעבותים אמר שמואל
אלי אתה ואודך אמר דוד אלהי ארוממך אמרו כולן: תנן התם מקום שנהגו
לכפול

זה המכיר מקום חיבירו בישיבה איכא דאמרי אמר ר"א זה המקבל פני חיבירו בישיבה מאי למכסה עתיק (יומין) זה המכסה דברים שכיסה עתיק יומין ומאי ניהו סתרי תורה ואיכא דאמרי זה המגלה דברים שכיסה עתיק יומין מאי ניהו מעמי תורה אמר רב כהנא משום רבי ישמעאל ברבי יוסי מאי דכתיב ילמנצח מזמור לדוד זמרו למי שנוצחין אותו ושמו בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם בשר ודם מנצחין אותו ועצב אבל הקב"ה נוצחין אותו ושמו שנוצחין לולי משום רבי ישמעאל ברבי יוסי מאי ר"ש בן לקיש משום רבי יהודה נשיאה מאי דכתיב וידי אדם מתחת כנפיהם ידו כתיב זה ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה מיד מדת הרין אמר רב יהודה אמר רב שמואל כל כסף וזהב שבעולם יוסף לקטו והביאו למצרים שנאמר וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא אין לי אלא שבארץ מצרים ושבארץ כנען בשאר ארצות מנוין תלמוד לומר וכל הארץ באו מצרימה וכשעלו ישראל ממצרים העלוהו עמהן שנאמר וינצלו את מצרים רב אסי אמר עשוהו כמצודה זו שאין בה דגן רבי שמעון אמר כמצולה שאין בה דגים והיה מונח עד רחבעם בא שישק מלך מצרים ונמלו מרחבעם שנאמר והיה בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק מלך מצרים [על ירושלים] ויקח את אוצרות בית ה' ואת אוצרות בית המלך בא זרח מלך כוש ונמלו משישק בא אסא ונמלוהו מזרח מלך כוש ושיגרו להדרימון בן טבריומן באו בני עמון ונמלוהו מהדרימון בן טבריומן בא יהושפט ונמלו מבני עמון והיה מונח עד אחז בא סנחריב ונמלו מאחו בא חזקיה ונמלו מסנחריב והיה מונח עד צדקיה באו כשדים ונמלוהו מצדקיה באו פרסיים ונמלוהו מכשדיים באו יוונים ונמלוהו מפרסיים באו רומיים ונמלוהו מדי יוונים ועדיין מונח ברומי: אמר רבי חמא בר אבא (בר) חנינא שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים אחת נתגלה לקרח ואחת נתגלה לאנטונינוס בן אסורוס ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא עושר שמור לבעליו לרעתו אמר רבי שמעון בן לקיש זו עשרו של קרח (שנאמר) ואת כל היקום אשר ברגליהם א"ר אלעזר זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו א"ר לוי משאוי שלש מאות פרדות לבנות היו מפתחות בית גניזו של קרח וכולהו אקלידי וקליפי דגלדא: (דיא א"ר אדי"ש כשר"ך מאור"ך סימן) א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן אודך כי עניתני אמר דוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה אמר ישי מאת ה' היתה זאת אמרו אחיו זה היום עשה ה' אמר שמואל אנא ה' הושיעה נא אמרו אחיו אנא ה' הצליחה נא אמר דוד ברוך הבא בשם ה' אמר ישי ברכוכם מבית ה' אמר שמואל אל ה' ויאר לנו אמרו כולן אסרו חג בעבותים אמר שמואל אלי אתה ואודך אמר דוד אלהי ארוממך אמרו כולן: תנן התם מקום שנהגו לכפול

זה המכיר מקום חיבירו בישיבה שידוע לומר זה מקום פלוני זה מקום פלוני ומכיר הוא ממש עמו נלמד כח לצריות לנאמו: מפני מדי דין שמקטרגת אלמא שמח הוא זכך: מלואה זו. שפורסים לעשות לזדון ואין עוף נפנה אליה: מלחמתו של זרח במצרים אמר אל כל מלחמת זרח באתם קראו: ושיגרו להדרימון. מלך ארס לעזור לו על צד שמש מלך ישראל וקראי ניהוהו ומלחמת יהושפט בעמונים קראי. ודרך הראשונים להביא גמיהם עמהם במלחמתם כדי שימשך לבם אחר ממונם ולא יצרכו: שמעידו על רגליו. שמשמה לבו: אקלידי. מפתחות. וקולפי. פותחות שקרין בלע"ז שדורכ"א: דגלדי. של מלכותם של עור שנושאים על סוסים וממורים וגמלים: אבן מאסו הנונים. כלומר דוד שמימיו רועה אלן היה ועשה ראש. ונפלאות בעיניו לשון רבים אמרו אחיו: זה היום עשה ה'. שמואל היה מתנבא עליהם שסוף לגלו ולשמוח שישעם מיד ארביבוס: הושיעה נא אמרו אחיו. כלומר על ידי דוד. זה אמר הצליחה נא שילחם במלכותו: צרכנוס אמר שמואל. שיצרך כולם כלומר מצרכין אנו אתכם: לנו. לשון רבים: אסרו חג בעצוים. הביאו זכחים ושלמים הרבה לשמות: לכפול

רש"ב

זה המכיר מקום חיבירו בישיבה
שידוע לומר זה מקום פלוני זה
מקום פלוני דהואיל ומכיר מקום
חיבירו רגיל הוא ליטע תמיד שם:
עתיק יומין. זה הקדוש ברוך הוא
דכתיב (דמאל ו) ועתיק יומין יתיב:
סתרי תורה. מעשה המכסה
ומעשה ברשית ופירושו של שם
דכתיב (שמות א) זה שמי לעלם.
והמכסה היינו שאינו מוסר אותם
לכל אדם אלא למי שלבו דואג
דאמרינן בפרק אין דושין (תגיגה
דף יג.) זה המגלה דברים שכיסן
עתיק יומין. והכי משמע למכסה
סתרי תורה שהיו מוסקין מתחלה
ועתיק יומיא גילן ונתן רשות לגלותן
ומי שמגלה אותן זוכה למה שאמור
בפסוק זה: למנצח. לשון מפעיל
מדלל כתיב לנצח משמע שנותן
ניצוח לצריותיו שינצחו: לולי משה
חיבירו. אלמא קרי ליה בחירו משום
עמו נלמד כח לצריות לנאמו: מפני
מדי דין שמקטרגת אלמא שמח הוא
זכך: מלואה זו. שפורסים לעשות
לזדון ואין עוף נפנה אליה: מלחמת
של זרח במצרים אמר אל כל מלחמת
זרח באתם קראו: ושיגרו להדרימון.
מלך ארס לעזור לו על צד שמש
מלך ישראל וקראי ניהוהו ומלחמת
יהושפט בעמונים קראי. ודרך
הראשונים להביא גמיהם עמהם
במלחמתם כדי שימשך לבם אחר
ממונם ולא יצרכו: שמעידו על
רגליו. שמשמה לבו: אקלידי.
מפתחות. וקולפי. פותחות
שקרין בלע"ז שדורכ"א: דגלדי.
של מלכותם של עור שנושאים על
סוסים וממורים וגמלים: אבן
מאסו הנונים. כלומר דוד שמימיו
רועה אלן היה ועשה ראש. ונפלאות
בעיניו לשון רבים אמרו אחיו: זה
היום עשה ה'. שמואל היה מתנבא
עליהם שסוף לגלו ולשמוח שישעם
מיד ארביבוס: הושיעה נא אמרו
אחיו. כלומר על ידי דוד. זה אמר
הצליחה נא שילחם במלכותו:
צרכנוס אמר שמואל. שיצרך כולם
כלומר מצרכין אנו אתכם: לנו.
לשון רבים: אסרו חג בעצוים.
הביאו זכחים ושלמים הרבה
לשמות: לכפול

זה המכיר מקום חיבירו בישיבה שידוע לומר זה מקום פלוני זה מקום פלוני ומכיר הוא ממש עמו נלמד כח לצריות לנאמו: מפני מדי דין שמקטרגת אלמא שמח הוא זכך: מלואה זו. שפורסים לעשות לזדון ואין עוף נפנה אליה: מלחמתו של זרח במצרים אמר אל כל מלחמת זרח באתם קראו: ושיגרו להדרימון. מלך ארס לעזור לו על צד שמש מלך ישראל וקראי ניהוהו ומלחמת יהושפט בעמונים קראי. ודרך הראשונים להביא גמיהם עמהם במלחמתם כדי שימשך לבם אחר ממונם ולא יצרכו: שמעידו על רגליו. שמשמה לבו: אקלידי. מפתחות. וקולפי. פותחות שקרין בלע"ז שדורכ"א: דגלדי. של מלכותם של עור שנושאים על סוסים וממורים וגמלים: אבן מאסו הנונים. כלומר דוד שמימיו רועה אלן היה ועשה ראש. ונפלאות בעיניו לשון רבים אמרו אחיו: זה היום עשה ה'. שמואל היה מתנבא עליהם שסוף לגלו ולשמוח שישעם מיד ארביבוס: הושיעה נא אמרו אחיו. כלומר על ידי דוד. זה אמר הצליחה נא שילחם במלכותו: צרכנוס אמר שמואל. שיצרך כולם כלומר מצרכין אנו אתכם: לנו. לשון רבים: אסרו חג בעצוים. הביאו זכחים ושלמים הרבה לשמות: לכפול

זה המכיר מקום חיבירו בישיבה שידוע לומר זה מקום פלוני זה מקום פלוני ומכיר הוא ממש עמו נלמד כח לצריות לנאמו: מפני מדי דין שמקטרגת אלמא שמח הוא זכך: מלואה זו. שפורסים לעשות לזדון ואין עוף נפנה אליה: מלחמתו של זרח במצרים אמר אל כל מלחמת זרח באתם קראו: ושיגרו להדרימון. מלך ארס לעזור לו על צד שמש מלך ישראל וקראי ניהוהו ומלחמת יהושפט בעמונים קראי. ודרך הראשונים להביא גמיהם עמהם במלחמתם כדי שימשך לבם אחר ממונם ולא יצרכו: שמעידו על רגליו. שמשמה לבו: אקלידי. מפתחות. וקולפי. פותחות שקרין בלע"ז שדורכ"א: דגלדי. של מלכותם של עור שנושאים על סוסים וממורים וגמלים: אבן מאסו הנונים. כלומר דוד שמימיו רועה אלן היה ועשה ראש. ונפלאות בעיניו לשון רבים אמרו אחיו: זה היום עשה ה'. שמואל היה מתנבא עליהם שסוף לגלו ולשמוח שישעם מיד ארביבוס: הושיעה נא אמרו אחיו. כלומר על ידי דוד. זה אמר הצליחה נא שילחם במלכותו: צרכנוס אמר שמואל. שיצרך כולם כלומר מצרכין אנו אתכם: לנו. לשון רבים: אסרו חג בעצוים. הביאו זכחים ושלמים הרבה לשמות: לכפול

לכפול

זה המכיר מקום חיבירו בישיבה שידוע לומר זה מקום פלוני זה מקום פלוני ומכיר הוא ממש עמו נלמד כח לצריות לנאמו: מפני מדי דין שמקטרגת אלמא שמח הוא זכך: מלואה זו. שפורסים לעשות לזדון ואין עוף נפנה אליה: מלחמתו של זרח במצרים אמר אל כל מלחמת זרח באתם קראו: ושיגרו להדרימון. מלך ארס לעזור לו על צד שמש מלך ישראל וקראי ניהוהו ומלחמת יהושפט בעמונים קראי. ודרך הראשונים להביא גמיהם עמהם במלחמתם כדי שימשך לבם אחר ממונם ולא יצרכו: שמעידו על רגליו. שמשמה לבו: אקלידי. מפתחות. וקולפי. פותחות שקרין בלע"ז שדורכ"א: דגלדי. של מלכותם של עור שנושאים על סוסים וממורים וגמלים: אבן מאסו הנונים. כלומר דוד שמימיו רועה אלן היה ועשה ראש. ונפלאות בעיניו לשון רבים אמרו אחיו: זה היום עשה ה'. שמואל היה מתנבא עליהם שסוף לגלו ולשמוח שישעם מיד ארביבוס: הושיעה נא אמרו אחיו. כלומר על ידי דוד. זה אמר הצליחה נא שילחם במלכותו: צרכנוס אמר שמואל. שיצרך כולם כלומר מצרכין אנו אתכם: לנו. לשון רבים: אסרו חג בעצוים. הביאו זכחים ושלמים הרבה לשמות: לכפול

מוסף רש"י

במצודה זו שאין בה דגן. דרך יציר עופות לזכך דגן תחת מלכותם כדי שיבואו עופות ונלכדו. ושכאן כב דגן אין עוף פונה אליה. קר קרן המזרים מכל ממונם. ויגלו מרגמו ויוקנו (ברכות טז.) במצודה שאין בה דגים. כמו מלכות ים כלומר תנחן ההוא אין מלכין דגים אלא על שפת הים. היכא דאיכא מוון (שם) אקלידי. מפתחות, וקולפי. מנעלים, דגלדי. כולם המפתחות והנעלים של עור היו, ואעפ"כ היו שלש מאות פירות עטויות. ל"א דגלדא לזכך עסק והמלוכין ויסקין של עור היו (סנהדרין קי.)

רבינו הגואל

וידי אדם מתחת כנפיהם ידו כתיב, ידו של הקב"ה שהיא פשוטה לקבל שבים מפני מדת הרין, כל אלו דברים פשוטין הן. ענין כל כסף שבעולם לקטו יוסף והביאו לפניה, כשעלו ישראל ממצרים נטלוהו שעשו מצרים כמצולה שאין בה דגן איכא דאמרי כמצודה. בא שישק נטלו מרחבעם בא זרח נטלו משישק וכו'. ואת כל היקום אשר ברגליהם, זו עשרו של אדם שמעמידו על רגליו. א"ר לוי משאוי שלש מאות פרדות היו מפתחות גניזו של קרח וכלהו אקלידי קלפי גדילא. אמר רבי יונתן אודך כי עניתני אמר דוד, אבן מאסו הבונים אמר ישי, מאת ה' היתה זאת אמרו אחיו, זה היום עשה ה' אמר שמואל.

ה' אמר שמואל.